

NIEUW: ‘De Stikstoffuik’ van Arnout Jaspers. ‘Iedere politicus zou dit boek moeten lezen’

Posted on 25 februari 2023 by Arnout Jaspers

*Van wetenschapsjournalist **Arnout Jaspers** verschijnt op 2 maart ‘**De Stikstoffuik**’. Jaspers fileert in dit boek gedetailleerd en genadeloos hoe het unieke Nederlandse stikstofprobleem ontstond, waarom Nederland als enige land ter wereld een fulltime ‘stikstofminister’ heeft en hoe de hele ‘crisis’ gebaseerd is op onwetendheid, misbruik van wetenschap en schimmige deals in achterkamertjes.*

Bioloog en oud-minister Ronald Plasterk schreef het voorwoord: ‘In dit verstandige boek vol nuttige feiten toont hij de absurditeit van het beleid aan. Iedereen zou het moeten lezen, zeker elke politicus of politiek geïnteresseerde.’

‘De Stikstoffuik’ is overal te koop, zoals [HIER](#)

—

Arnout Jaspers: hoe de Tweede Kamer debatteert over de deuk in de depositie die verhindert dat de druppel de emmer doet overlopen.

Ik heb donderdag in totaal twee uur naar het stikstofdebat in de Tweede Kamer zitten kijken, en dat was genoeg om me op de rand van een burn-out te brengen. En dat, terwijl ik nog een van de weinige kijkers moet zijn geweest die bijna al het gebezigde jargon kende en daardoor vrij goed kon duiden waar het over ging. Wat is het toch vermoeiend en demoraliserend om te moeten luisteren naar mensen wier baan voor vijftiennegentig procent bestaat uit praten.

Arme burger. Hoe moet die zijn of haar weg vinden tussen het trappetje van Remkes voor de piekbelasters en de escalatieladder aangaande de provincies? Zal de deuk die de stikstofminister met haar LPV+-regeling in de depositie hoopt te slaan genoeg zijn om het verplichtend instrumentarium in de la te laten? Kunnen we het oordeel of de KDW per hexagon overschreden wordt wel aan AERIUS overlaten? Gaat de gebiedsgerichte aanpak voldoende stikstofruimte opleveren om de PAS-melders te legaliseren? Wat denkt u, kiezer?

Onnavolgbare debatten

De debatten over stikstof in de Tweede Kamer slepen zich al vier jaar voort. Deze parlementaire *Groundhog Day* is voor normale stervelingen allang niet meer te volgen, en dat lijkt juist de bedoeling. Juristen en bestuurskundigen maken alles steeds gecompliceerder; natuurkundigen kunnen gecompliceerde dingen soms verrassend simpel maken.

De stikstofwetgeving is inmiddels net zo gecompliceerd geworden als de blauwdruk van een ruimteschip, en gaat mogelijk dit kabinet laten crashen. Wat me bij de ramp met de Space Shuttle Challenger brengt, in 1986.

Het overtuigende experiment

De Challenger ontplofte kort na de lancering, in het volle zicht van tienduizenden toeschouwers en media uit de hele wereld. Hoe kon dit gebeuren?, riep heel Amerika. Er werd een soort commissie-Remkes opgetuigd, met een keur aan experts die natuurlijk maanden nodig zouden hebben om tot conclusies te komen.

Maar al vrij snel belegde een van hen, de fameuze fysicus Richard Feynman, een persconferentie.

Voor het oog van de camera's haalde Feynman een stukje plastic folie tevoorschijn, dat hij in een glas water met ijsklontjes stopte. Na een minuutje haalde hij het stukje plastic uit het glas, en brak het doormidden: het bewijs dat dit folie bij een temperatuur van rond de 0 graden bros werd.

Dat folie was de afdichting tussen twee secties van de draagraket van de Challenger. Tijdens de lancering was het ongewoon koud geweest in Florida, en daardoor begaf die bros geworden afdichting het, waarna de draagraket explodeerde. Dit kinderlijk simpele experiment had meer overtuigingskracht dan het honderden pagina's dikke rapport dat later uiteraard ook nog door de commissie geproduceerd werd.

Mijn boek: 'De Stikstoffuik'

Was er maar net zo'n simpel experiment om voor iedereen zonneklaar te maken dat dit stikstofbeleid vroeg of laat gaat crashen en de regeringscoalitie fataal zal worden. Helaas, ik ben van origine wel fysicus maar aanzienlijk minder geniaal dan Feynman, dus ik heb er nog steeds een heel boek voor nodig, [De Stikstoffuik](#), dat komende week verschijnt.

Alle wetenschapsjournalisten die mee willen tellen in hun beroepsgroep, moeten minstens één boekje schrijven, ter verhoging van de eigen status en marktwaarde. Zo'n boekje gaat altijd over iets veilig, zoals zwarte gaten of seks in het dierenrijk, en dat wordt dan door de collega's met fluwelen handschoentjes gerecenseerd, ook al staat er niets nieuws in. Precies om die reden heb ik er altijd van af gezien om zo'n boek te produceren: te veilig, te overbodig.

Is het Haagse stikstofbeleid gebaseerd op wetenschap?

Mijn boek [De Stikstoffuik](#) zal vast niet met fluwelen handschoentjes worden aangepakt, omdat het uitvoerig de waanzin van dit stikstofbeleid uiteenzet. Wetenschapsjournalisten denken net als het brede publiek in grote meerderheid dat dit beleid simpelweg volgt uit de wetenschap, zonder zich er serieus in verdiept te hebben.

Ooit zal men op deze stikstofcrisis terugkijken en zich hoofdschuddend afvragen: hoe kon dit gebeuren? Hoe kon een welvarend, democratisch land zich steeds verder in deze noodlottige fuik laten trekken? Dit is des te verbazingwekkender, omdat Nederland hier volkomen alleen in staat; geen enkel ander land, in de EU of daarbuiten, voert een stikstofbeleid dat zo radicaal en zo fnuikend voor de eigen maatschappij is als Nederland.

Nederland vele malen strenger dan Duitsland

Het toppunt van stikstofgekte is, dat Nederland een 4000 maal strengere grenswaarde hanteert dan Duitsland. Die grenswaarde bepaalt wanneer een bedrijf of evenement zodanig veel stikstofdepositie op een naburig Natura2000-gebied veroorzaakt, dat dit een merkbaar effect op de plantjes aldaar kan hebben, en dus een vergunning nodig heeft.

In Duitsland is die grenswaarde een wetenschappelijk onderbouwde schatting. In Nederland bazelt onze stikstofminister – in strijd met de feiten – dat alleen van de Nederlandse Natura2000-gebieden ‘de emmertjes al vol zitten’ met stikstof, dus kan er geen druppel meer bij.

Geëmmer leidt tot lockdown

Tijdens het debat in de Tweede Kamer zag je diverse Kamerleden braaf knikken: inderdaad zeg, goeie metafoor, die ene druppel die de emmer doet overlopen, nu snappen we allemaal waarom in Nederland die grenswaarde 4000 keer zo streng is als in Duitsland.

Bij nader inzien weet ik toch een Feynman-experiment: pak een emmer, en vul die tot de rand toe met water, zodat er echt geen druppel meer bij kan. Voeg nu een druppel water toe. Of twee druppels. Of tien. Kijk wat er gebeurt: vrijwel niets. Die emmer valt niet om en loopt ook niet leeg. Dat is dus wat er met de natuur gebeurt als je bij de huidige niveaus van stikstofdepositie toestaat dat bouwprojecten en boerderijen nog enige grammen extra depositie veroorzaken: vrijwel niets. Maar wegens precies dit geëmmer zit Nederland al sinds 2019 in stikstoflockdown.

‘De Stikstoffuik’ van Arnout Jaspers kost 21,50, verschijnt op donderdag 2 maart en is nu al te koop, zoals [in de winkel van Wynia's Week](#).

[Arnout Jaspers](#) (1958) studeerde natuurkunde in Leiden, publiceerde als wetenschapsjournalist onder meer in NRC Handelsblad en de Volkskrant. Hij is sinds voorjaar 2020 columnist van Wynia's Week.

